SJORS

BEHOORT BIJ PANORAMA 18 FEBRUARI 1937

WACHT, NU IS 'T MIJN BEURT!!

HOE HET GOUDEN TIENTJE TERUGKWAM

★

Het verhaal van een gouden tientje, dat van hand tot hand ging en ten laatste op z'n oude plaats terugkwam

★

Er leefde eens, het is nog niet zo heel lang geleden, een arme oude schaapherder. Hij woonde met zijn twee zonen in een plaggenhutje aan de rand van de hei, vlak bij een groepje berkebomen, die met hun zilverige, gestreepte stammen boven 't zware struikgewas van eikenhout en brem uitstaken.

Zijn goede vrouw was gestorven, toen de jongens nog heel klein waren en na een zwaar en moeizaam leven was de oude, grijze schaapherder ziek geworden en lag hij op zijn sterfbed. 't Was op een zonnige najaarsdag. De hei bloeide. Zij lag donker-purper onder de bleek-blauwe lucht, met hier en daar een ranke berkeboom of een geelwit zandheuveltje midden in de eindeloze vlakte.

De oude schaapherder tuurde nog eenmaal met lange, dromerige blikken over de roerloze heide, waarop hij z'n ganse leven gedwaald had met de schapen. Hij zag in de verte een wilde eend neerstrijken op het kleine, klare ven, waarbij de oude man zo dikwijls had zitten rusten, terwijl de schapen zich te goed deden aan 't frisse water.

Hij zuchtte diep ; toen wendde hij het hoofd af en wenkte zijn twee zonen, die aan 't sterfbed stonden, om naderbij te komen.

„Kinderen," zo sprak hij met gelaten stem, „mijn uur is gekomen. Ik ga sterven, dat voel ik, maar ik sterf met een gerust hart. Ik heb mens en dier bemind, was steeds plichtgetrouw bij mijn arbeid, eerlijk en oprecht, behulpzaam voor allen. Hou deze deugden voor ogen in jullie later leven."

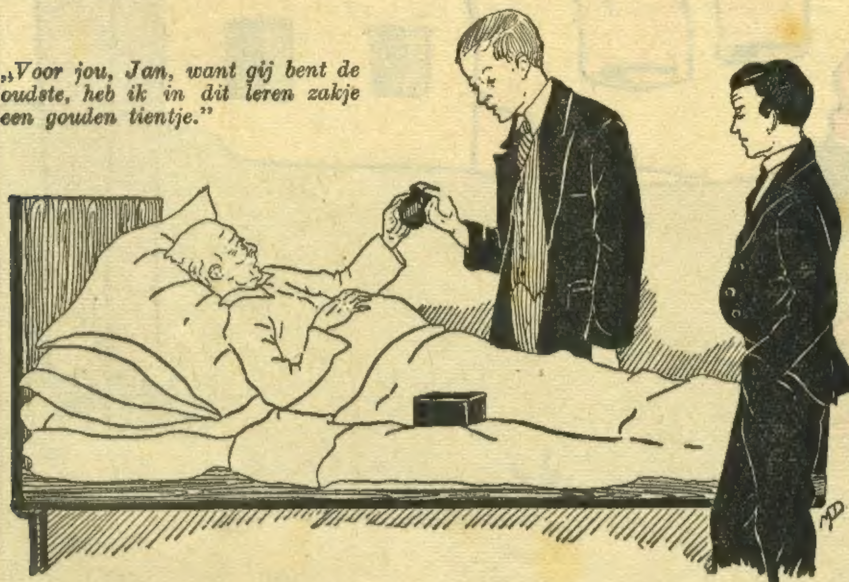
Hij wachtte even, want hij werd moe van 't praten. Buiten gonsde langs het raampje een dichte bijenzwerm voorbij, terwijl heel in de verte een hond blafte.

„Ik heb mijn hele leven lang gewerkt, maar rijk ben ik niet geworden. Voor jou, Jan, want gij bent de oudste, heb ik in dit leren zakje een gouden tientje. Dat is jouw erfdeel, jongen, bewaar het goed, zoals je oude vader het jarenlang bewaard heeft. Wees er zuinig op ; leef sober en deugdzaam, dan zult gij gauw een tweede gouden tientje erbij krijgen."

Meteen haalde hij het fonkelende geldstuk uit 't kaal-versleten zakje, en reikte 't met bevende hand over aan Jan.

„Voor jou, Louis, kan ik niet zo veel nalaten. Gij bent ook de jongste. Ik heb hier een doosje, dat ik zelf heb gemaakt, gesneden uit eikenhout. Gebruik het in je later leven als spaarpot, wanneer gij eenmaal getrouwd bent met een goede, zuinige vrouw. Bovendien laat ik jou mijn schepersstaf na en de schoenen, die ik jarenlang gedragen heb tijdens mijn zwerftochten over de heide; gebruik ze met eerbied ; ik weet, dat gij van de heide en van de schapen houdt."

„Voor jou, Jan, want gij bent de oudste, heb ik in dit leren zakje een gouden tientje."

Een diepe zucht steeg na deze woorden uit zijn borst. Hij wilde nog eenmaal zijn blikken over de zonnige heide laten dwalen, maar hij was te uitgeput om zich nog te bewegen. Toen hief hij bevend de magere rechterhand op en zegende zijn beide zonen. Met een zachte, tevreden glimlach stierf hij.

Een week nadat de oude schaapherder was begraven, haalde de oudste zoon op een avond het gouden tientje voor de dag en zat het lang te bekijken. Jan was een zorgeloze jongen. Hij hield meer van plezier en feesten dan van werken.

Diezelfde avond werd er in 't stadje, ongeveer een half uur van de heide gelegen, een groot feest gegeven met muziek en dans in alle café's. Jan wou daar naar toe gaan en 't gouden tientje brandde in zijn handpalm. Na een korte aarzeling kon hij de bekoring niet langer weerstaan. Hij stak zich in zijn Zondagse pak, waste zich schoon, kamde en oliede zijn haren, deed odeur op zijn zakdoek en stapte toen stralend, zo trots als een pauw naar buiten.

Zijn jongere broer, Louis, zuchtte diep, toen Jan de deur achter zich dicht trok. Hij begreep wel, dat Jan naar 't feest ging.

In het stadje was het een en al vrolijkheid.

Jan tracteerde al zijn vrienden.

Toen het feest gesloten werd, moest Jan betalen. Met een verwaand gebaar wierp hij het gouden tientje op de toonbank. . . .en hij kreeg er maar enkele centen van terug. Zo veel had Jan die avond verteerd !

Het gouden tientje was zijn tocht over de wereld begonnen !

Het was terecht gekomen in de zakken van den herbergier, maar het zat daar te branden en te springen om eruit te komen. De herbergier was een lustig man en het duurde niet lang, of ook hij had het gouden tientje weer uitgegeven. Het kwam bij een banketbakker terecht, van den banketbakker rolde het naar een slager, van den slager naar een veekoopman, van den veekoopman naar een boer, van den boer naar een kleermaker en zo verder, steeds de ene hand uit, de andere in.

Het scheen wel, dat niemand zó zeer aan het fonkelende gouden tientje gehecht was als de arme oude schaapherder jarenlang geweest was. Het verloor iets van zijn glans. Het goud werd dof, er kwamen zwarte, vuile vlekjes op; 't rolde steeds maar verder en verder.

Het kwam bij een banketbakker terecht....

Louis, de jongste zoon, was getrouwd met een zuinige, ijverige vrouw. Hij woonde in het oude plaggenhutje, dat zij samen overal hersteld hadden en vernieuwd. Louis hoedde de schapen op de heide; zijn vrouw hielp hem bij 't scheren van de honderden dieren, en 't geld, dat de wol opbracht, deden zij steeds in het spaarpotje, dat de oude schaapherder hun had nagelaten.

Jan lummelde steeds maar wat rond. Al het geld, dat hij verdiende, gaf hij uit aan feesten en drank, aan mooie kleren en allerlei wissewasjes.

Op een avond had Louis hem in 't plaggenhutje uitgenodigd. Louis was jarig en dat moest gevierd worden natuurlijk. Zijn vrouw had een heerlijk feestmaal bereid en het ging er recht hartelijk en opgewekt naar toe.

„Zeg, Jan," vroeg Louis, toen de feeststemming op 't hoogst was, „heb jij nog altijd dat gouden tientje, hetwelk vader jou op zijn sterfbed heeft gegeven? Of waar is het gebleven?"

Jan schudde lachend 't hoofd. „Nee, Louis, dat gouden tientje heb ik reeds een week na vaders dood uitgegeven," sprak Jan zorgeloos. „Ik zou wel eens willen weten, waar het is gebleven, of waar het op 't ogenblik uithangt."

„Je had het moeten bewaren, kerel," sprak Louis vol ernst. „Heb je het goed bekeken voor je het uitgaf?"

„Goed bekeken? Neen. Waarom?"

„Heb je dan de bijzondere kentekenen niet gezien, waaraan het gouden tientje steeds is terug te kennen?"

„Ik heb geen bijzondere kentekenen gezien en ik zou het onder tien andere werkelijk niet terug kennen."

„Toch is dat gemakkelijk genoeg, als je weet, dat vader op de rand van 't muntstuk drie kruisjes gegrift heeft. Dat deed hij met de bedoeling, dat het gouden tientje geluk en zegen mocht brengen aan allen, die 't bezaten."

Jan keek 'n ogenblik ernstig voor zich uit. „Nu, geluk en zegen heeft 't mij niet gebracht," zei hij toen weer zorgeloos.

„Jij hebt 't gouden tientje ook eigenlijk nooit bezeten," antwoordde Louis, „want in 't zelfde ogenblik, dat jij het uit de handen van vader ontving, stond jouw besluit reeds vast, om er eens fijn van te gaan feesten."

Jan bromde. Hij wist heel goed, dat Louis een heel wat degelijker man was geworden dan hij zelf, en dat hij de deugden van hun overleden vader heel wat beter navolgde.

Jan nam zich wel geregeld voor om zijn leven te beteren, maar door zijn zorgeloze natuur werd hij telkens weer van het goede pad afgebracht. Louis sprak er verder niet meer over en de feeststemming bleef even hartelijk en oprecht.

Drie jaren gingen weer voorbij; drie lange jaren van moeizaam arbeiden en telkens nieuwe dingen om voor te zorgen. Jan was naar een verre stad vertrokken, waar hij dienst deed als tuinier bij een rijke familie.

Louis leefde met zijn vrouw nog steeds in het plaggenhutje. Zij hadden een zoontje gekregen, een aardig ventje, dat zon en licht bracht in hun nederige woning.

Op een dag had Louis een mooie houten pop verkocht, die hij tijdens het hoeden van de schapen uit een stuk eikenhout had gesneden. Een rijke mijnheer uit de stad had ze van hem gekocht. Hij vond de pop zó mooi, dat hij meteen nog tien andere bestelde. Hij betaalde alles vooruit en gaf Louis twee gouden tientjes!

Deze wist niet wat hij zag! Twee gouden tientjes! Zo veel had hij op één dag nog nooit ontvangen. Vlug spoedde hij zich naar huis om ze aan zijn vrouw te tonen. Toen hij ze thuis nauwkeuriger bekeek, ontdekte hij op de rand van 't oudste muntstukje drie kleine kruisjes, die met een mes erin gegrift waren. Louis kon zijn ogen haast niet geloven! Dat was dus het gouden tientje van zijn armen, overleden vader.

De vrouw had reeds een poetsdoek gepakt om het gouden muntstukje op te wrijven. Onder haar ijverige vingers begon het opnieuw te blinken en te fonkelen, of het gloednieuw was! Natuurlijk werd het in 't spaarpotje gedaan. Louis schreef nog dezelfde avond een brief naar zijn broer, waarin hij de terugkeer van 't gouden tientje vertelde.

„Wij zullen het goed bewaren," schreef hij aan 't einde van zijn brief, „want ik geloof vast en zeker, dat het ons geluk zal aanbrengen. Wat kan 't in 't leven toch dikwijls raar rollen! Vele groeten en wanneer kom je ons nog 'ns bezoeken?"

En het gouden tientje bracht hun ook veel geluk.

Louis kon steeds meer en meer houten poppen, die door hem tijdens het schapenhoeden werden gesneden, verkopen. Ook zijn vrouw verdiende steeds meer bij, zodat zij na enkele jaren in plaats van de plaggenhut een nieuw, eigen huisje konden bouwen, met een grote schuur ernaast voor de schapen, die Louis gekocht had.

Maar 't gouden tientje met de drie kruisjes lag nog steeds in het doosje.

„Ik geef het niet meer uit," zei Louis herhaaldelijk tegen zijn vrouw. „Het is al in zoveel handen geweest en het is reeds zo ver door de wereld gerold, dat het best de rust verdiend heeft, die wij het nu geven. Het schijnt wel, dat de meeste mensen het nooit lang hebben kunnen bewaren."

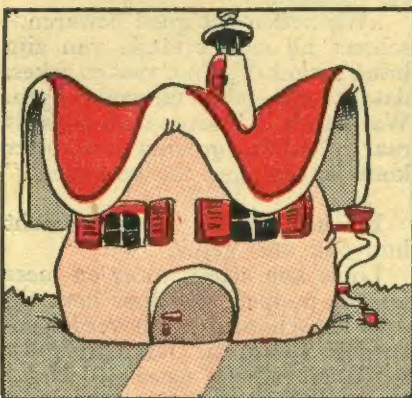
Zo geschiedde ook.

Het gouden tientje bleef op de bodem van het doosje liggen en telkens, als er een nieuw geldstukje bijkwam, vertelde het aan de nieuweling zijn zonderlinge geschiedenis. Nor. H.

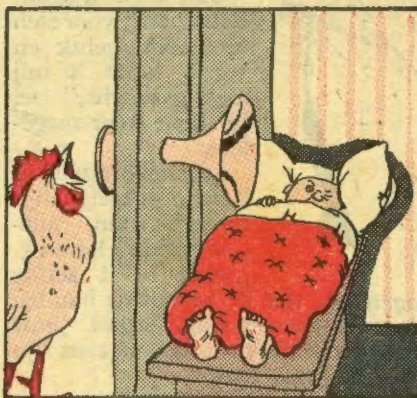

De vrouw had reeds een poetsdoek gepakt om het gouden muntstukje op te wrijven.

BAM-BAM HELPT SPIJBELEN

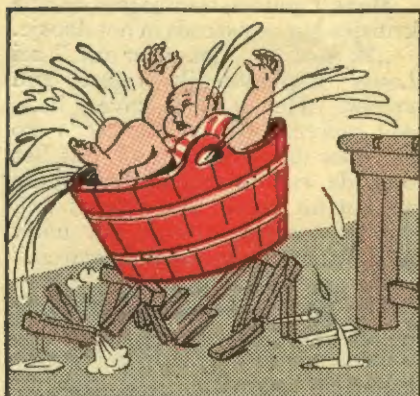
In zijn nieuwe reuzenwoning
Voelt Bam-Bam zich als een koning;
Hij kan vanuit het nieuwe pand,
Een blik slaan over 't hele land.

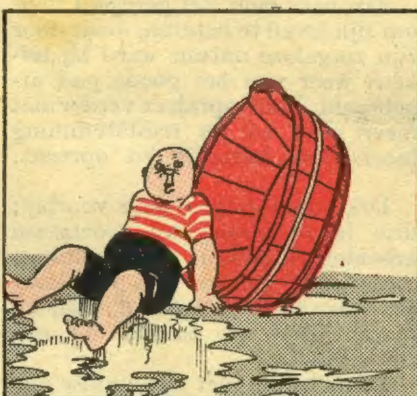
Bij 't eerste krieken van de dag,
— Een wonder is 't voor wie het zag —
Schreeuwt meester haan zijn schrille toon
Door 't mondstuk van de microfoon.

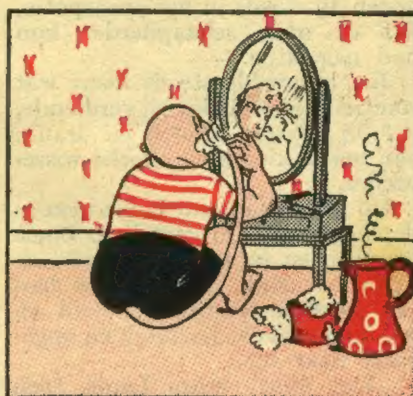
Bam-Bam zorgt daad'lijk voor een bad
Hij houdt van 't helder, kille nat.
Met zorg zijn oog de afstand meet:
Nu staat hij voor de sprong gereed.

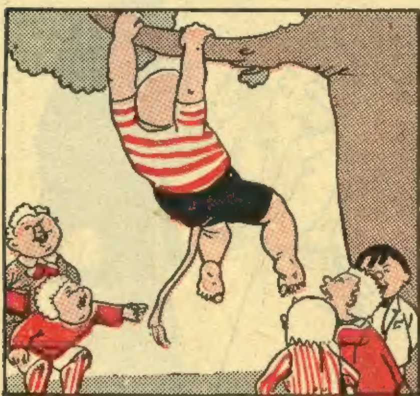
Daar ploft zijn lichaam in het nat
Juist midden in het grote vat.
Het water spat en d'hele zaak
Vliegt in elkaar met luid gekraak.

Verwonderd ziet Bam-Bam in 't rond
En kijkt naar 't water op de grond.
Een zitbad heeft hij niet gevraagd,
„Maar," denkt hij, „'t is geslaagd."

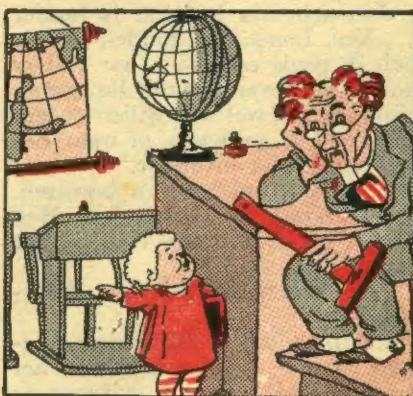
Na 't bad komt 't scheren aan de beurt,
Het schuim wordt dadelijk gekeurd.
Van borstels heeft de reus geen last,
De staartpluim dient hem wel tot kwast.

Als turner, meester in het vak,
Zweeft dra hij aan een hoge tak.
De kind'ren gapen 't wonder aan,
Vergeten graag naar school te gaan.

Bam-Bam voelt zich een helen piet
Als hij de kinderschare ziet.
Hij speelt een wijsje en de stoet
Volgt juichend Bam-Bam op de voet.

De kleine An loopt vlug naar school,
Vertelt den meester van de jool.
En meester Knik zegt niemendal;
Wat doe je met zo'n gek geval?

VERSTOPPERTJE SPELEN IN HET WOUD

TEDDY BEER IS BOOS, OMDAT ELSJE GIRAFFE, ZONDER VAN HAAR PLAATS TE KOMEN, KAN ZIEN WAAR ZIJ STAAN.

TEDDY BEER IS'M

....NEGEN, TIEN! TEDDY BEER GEZIEN!

MIJ ZIET IE LEKKER NIET!

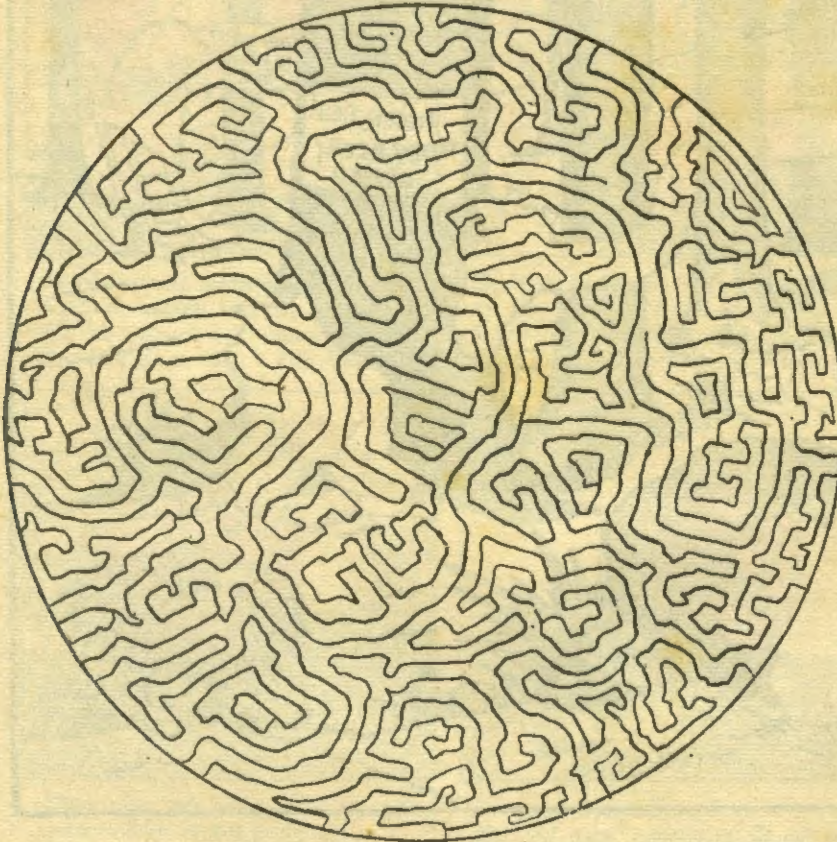

Zie voor de beschrijving bladzijde 7

ONS EIGEN RAADSELHOEKJE

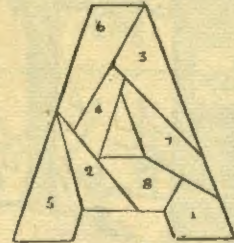
Een kleine raadseltekening

HIER hebben we weer eens wat anders. Er staan op deze tekening een aantal lijnen, die zich naar alle zijden kronkelen. Sommige zijn kort, andere lang. Maar.... er is één lijn, die van de ene rand van de cirkel doorloopt tot aan de andere rand, zonder ook maar een ander lijntje te raken. Er is er echter ook maar één. Probeer nu eens of je schrander genoeg bent om dat lijntje te vinden. Het is niet gemakkelijk, hoor, maar met een beetje geduld kun je dat geheimzinnige lijntje toch wel vinden.

Oplossingen vorig nummer

EEN KLEINE LEGPUZZLE

VERBORGEN PLAATSNAMEN

1. Leiden; 2. Ede; 3. Gaanderen; 4. Venlo; 5. Den Haag, Doorn.

RAADSELRIJMPJE

1. Muizenval; 2. Kelder.

VLUG BEREKENEN

1e rij: Het tweede getal heeft dezelfde cijfers als het eerste, maar in omgekeerde volgorde.
2e rij: Allemaal 4 en 9 maar in omgekeerde volgorde.
3e rij: Eerste getal het dubbele van het tweede.
4e rij: Tweede getal achtmaal het eerste.

Voor kleine rekenaars

JE hebt altijd gehoord dat, wanneer je een getal bij een ander getal optelt, dat getal groter wordt. Hoe kun je nu echter 12 bij 61 voegen, zodat het getal niet groter wordt, maar in tegendeel heel wat kleiner?

Raadseltjes

1. Een raad kan wel eens verkeerd zijn, maar welke raad is het ergst?
2. Ik lust walnoten, hazelnoten enz. maar weet je, welke noten ik het liefst heb?
3. Weet je soms, uit welke glazen men niet kan drinken?

Raadselrijmpje

Mijn eerste is een edel dier
En loopt doorgaans op alle vier.
Mijn tweede, een reeks, nu kort, dan lang;
Mijn derde een boomsoort van belang.
't Geheel loopt vaak ellendig mis.
Zeg, weet je nu ook wat het is?

Hoe bindt hij 't vast?

OP de tekening zie je bij A een eiland en op dat eiland staat 'n boom. Tussen het eiland en de dijk B is het water en op die dijk staat een padvinder met 'n paard en een lasso. Het water is te breed om er over te springen, te diep om er door te lopen en de padvinder kan niet zwemmen. Er is ook geen brug of iets waarmee een brug kan worden gemaakt. Hoe speelt de padvinder het klaar om zijn paard toch aan die boom op het eiland vast te binden, zonder dat paard of padvinder de dijk verlaten?

VERSTOPPERTJE SPELEN IN HET WOUD

Beschrijving van de op blz. 5 staande tekeningen

OP 'n mooie middag in de zomer waren een aantal dieren, die 't grote bos achter de duinen bewoonden, toevallig bijeen. 't Leek wel een afspraakje!

„Weet je wat?!" riep Teddybeer, „laten we verstoppertje spelen. Dat is een leuk spelletje."

Alle dieren waren er voor te vinden. Om de beurt moesten ze elkander gaan zoeken. De struisvogel was steeds 't moeilijkste te vinden van allemaal; hij stak zijn kop in 't zand of onder de wortels van de bomen! Daar ging niemand hem zoeken.

Toen kwam de beurt aan Elsje Giraffe! Die had er bijna geen moeite mee om de dieren te vinden, want met haar lange hals kon zij achter alle bomen kijken! Teddybeer werd boos en hij wou hard weglopen, maar toen was 't reeds te laat, zoals jullie op dit plaatje ziet.

Maar.... jullie zult ook wel gemerkt hebben, dat dit plaatje niet af is. De dieren staan er op, ja, maar alleen de omtrekken er van. Op 't andere plaatje, het kleinste, zie je alle dieren in hun hele gedaante afgebeeld. Die moeten jullie nu eens secuur uitknippen en op de grote plaat plakken. Je zult zien, wat een leuke tekening je dan krijgt. Echt iets om aan de muur te hangen. Maar let er op, dat je de beesten op de goede plaats plakt! Goed uitkijken dus en veel succes.

MENIGE jongen of meisje, die van vader of moeder een vulpenhouder heeft gekregen, bekijkt met eerbiedige aandacht de glinsterende pen en vertelt aan al wie 't wil horen dat die pen zo- en zoveel karaats is. Maar wat betekent dat „karaats" eigenlijk wel?

Eenvoudig dit: het gehalte aan goud. Zuiver goud, dus zonder vermenging met andere metalen, is 24 karaats. Goud van 22 karaats bevat 22 delen goud, 1 deel zilver en 1 deel koper; goud van 18 karaats bestaat uit 18 delen goud, 3 delen zilver en 3 delen koper; 12 karaats is gelijk aan 12 deeltjes goud, 3.5 deeltje zilver en 8.5 koper.

Een karaat is dus het deel fijn-goud, dat 1/24 weegt van het totale gewicht van een mengsel.

Bunne op stap

Een zwarte haas, een snoezig dier,
Zo een als op het prentje hier,
Die liep eens van zijn moeder weg,
En kreeg toen jammerlijke pech.

Hij had verstand van kool en groen,
Van een geweer, een oude schoen,
Van rapen, knollen, enzovoort,
Maar van één ding had ie nooit gehoord.

Hij huppelde zo sierlijk, lief,
En had dan ook geen enk'le grief,
Hij vond 't wand'len o, zo fijn,
Wist niet dat moeder bang zou zijn.

Maar moeder haas, een heel slim beest,
Zoals er weinig zijn geweest,
Sprong met een vaartje hoep, hoep, hoep,
Vlug naar de radio-omroep.

Daar snikte ze: „Voor zo'n schavuit
Sta ik nu duizend angsten uit,
Och, roept u voor de microfoon,
Naar Bunnelief, m'n jongsten zoon."

Toen was het slechts een kleinigheid,
Want 't duurde nu maar korte tijd,
Of Bunnehaas werd opgewacht,
En vlug naar moeder thuis gebracht.

RO VAN DAM—KOPUIT

SJORS VOORZITTER VAN DE REBELLEN-CLUB

EEN TE VOORBARIGE STRAF

